

GENERALITAT DE CATALUNYA
ESCOLA NORMAL

Escola d'Estiu

DEL 1932

CURS DEL 1931 AL 1932

ADVERTIMENT

Aquest llibre, que per circumstàncies diverses apareix bon xic tard, segueix el camí iniciat en anteriors Escoles d'Estiu quan aquestes eren organitzades pel Consell de Pedagogia de l'antiga Mancomunitat.

La pretensió del llibre és ben modesta. Per als que varen assistir als cursos d'estiu serà un bon record que es revifarà amb la seva lectura; pels demés constituirà una informació sobre una de les diverses activitats de l'Escola Normal, que ultrapassen la feina estricta de la formació dels estudiants del Magisteri. El llibre permetrà donar-se compte de com l'Escola Normal no vol recloure la seva missió a preparar únicament nous mestres per a la República, sinó que ofereix amb desinterès i a tothora, amb el generós patrocini de la Generalitat, la seva col·laboració als mestres que ja formats volen estendre la seva cultura al redòs de la nostra Escola. També en ell podrà veure's com l'Escola Normal és ben sensible als problemes que sobre ensenyament suscita el nou règim que Espanya i Catalunya s'han donat, començant per plantejar des del primer moment una qüestió que tant afecta a Catalunya com és l'ús de la llengua materna a l'escola primària. El magisteri català va contestar-hi amb unes conclusions que més d'una vegada haurien d'ésser consultades pels estaments superiors que governen l'ensenyança.

Fem constar en aquestes paraules preliminars la nostra condolença més profunda pel traspàs del professor Jesús Sanz, Secretari de l'Escola d'Estiu, tan estimat per tots nosaltres, i al qual es deu la redacció de la major part de treballs i l'ordenació del llibre. Estem segurs que el magisteri català participarà amb nosaltres del sentiment per la pèrdua del que va ésser company infatigable.

*Cloem aquestes ratlles amb el càlid desig que el magisteri
serví el bell i fruitós costum de reunir-se a la invitació que li
fa la nostra Escola, cercant en el diàleg la claredat de visió
de les qüestions que afecten el nen, l'educació i l'escola.*

*Que temps a venir les Escoles d'Estiu siguin un índex de
totes les inquietuds que el magisteri hagi sentit i de les solu-
cions que hagi trobat per tal de satisfer el fervor que ha d'acom-
panyar-lo indefectiblement en la seva missió.*

Maig del 1936.

Crònica general dels cursos

Per acord del Consell de Cultura de la Generalitat de Catalunya, pres en la sessió del 20 de febrer del 1932, l'Escola d'Estiu per a mestres i mestresses fou vinculada a l'Escola Normal de la mateixa Generalitat.

L'Escola d'Estiu havia estat iniciada en temps de l'antiga Diputació de Barcelona i, paulatinament, en els temps de la Mancomunitat s'havia anat estructurant en una bella trajectòria que la Dictadura vingué, malauradament, a interrompre, però que fou brillantment represa durant els estius de 1930 i de 1931. Instituída, més tard, per la Generalitat de Catalunya la seva Escola Normal, era natural que hom confiés a aquesta Escola la organització de l'Escola d'Estiu.

Segons el Decret de creació, l'Escola Normal de la Generalitat té essencialment una doble missió: formació de mestres nous i perfeccionament professional dels que ja són mestres. Amb l'Escola d'Estiu, institució que des dels seus inicis tingué com a finalitat primordial la de donar als mestres i mestresses de Catalunya una possibilitat de perfeccionament, omplint les llacunes que deixava la formació tradicional del Magisteri, l'Escola Normal de la Generalitat començà a realitzar la seva segona missió. Amb el temps altres realitzacions serien portades a terme en el sentit de la mateixa finalitat. De moment l'Escola Normal posà tot l'interès a què la seva primera Escola d'Estiu fos un instrument de la major eficàcia i que respongués plenament a les inquietuds i a les exigències dels temps presents.

L'Escola Normal no es proposà de trencar una tradició, sinó de continuar-la i superar-la. L'estructura fonamental de l'Escola d'Estiu, integrada per un període de cursets, seguits d'una Setmana Final, fou mantinguda; però en cada un d'aquests

períodes l'Escola d'Estiu fou sensiblement renovada a base de valuoses i diverses col·laboracions degudament organitzades i posades totes al servei del perfeccionament professional del magisteri de Catalunya. En aquest sentit, doncs, els programes de l'Escola d'Estiu del 1932 oferí algunes innovacions de veritable interès. Esmentarem, breument, les més importants.

En els períodes dels cursets, per de prompte, hom presentà l'ensenyament del català estructurat en dos cicles: un cicle de cursos elementals i un altre cicle de cursos superiors, referits a diferents aspectes fonamentals de l'idioma, i confiats a professors especialitzats i presidits pel mestre Pompeu Fabra.

La Geografia i la Història de Catalunya foren presentades, igualment, en cicles de cursets monogràfics, confiats també a diferents professors especialitzats: Marcel Chevalier, Pau Vila i Miquel Santaló, per la Geografia; Enric Bagué i Francesc Martorell, per la Història.

Però l'Escola d'Estiu del 1932 no volgué limitar-se únicament a les valors més expressives de la cultura catalana. Sensible a les ones emocionals d'ampla germanor hispànica posades en moviment per l'esperit democràtic i humà de la República, l'Escola d'Estiu del 1932 volgué complaure's a oferir, per primera vegada en la història de l'Escola d'Estiu, un interessant curset d'Història d'Espanya, confiat al conegut historiador i publicista Gonçal de Reparaz, i un curset de Literatura castellana contemporània, confiat a l'illustre catedràtic de la Universitat de Barcelona, Angel Valbuena i Prats.

Una altra interessant innovació d'aquesta Escola d'Estiu del 1932 fou l'amplitud donada a les activitats manuals i artístiques representades per un doble curs de Realitzacions, per les diferents seccions de l'anomenat "taller escolar" i per un cicle de lliçons sobre "el millorament de la llar humil".

Quant a l'educació musical i plàstica, entre altres coses interessants, el programa oferí un curs sobre les danses populars, que vingué a continuar una vella tradició de l'Escola d'Estiu i presentà per primera vegada un curs sobre l'ensenyament del solfeig, segons el mètode Gedalge.

Això pel que fa referència als cursos sobre matèries i activitats de cultura general. De cara a les matèries i activitats de caràcter professional i tècnic, el Programa oferí tres cicles àmpliament estructurats de cursos sobre Psicologia normal i patològica de l'infant: Psicotècnia escolar; aspectes i modalitats de l'escola activa; metodologia del llenguatge, etc., que forçosament havien de polaritzar l'interès dels mestres.

Quant a la Setmana Final, la gran novetat de l'Escola d'Estiu del 1932 consistí en la substitució de les antigues lliçons anomenades "lliçons models", per una gran Conversa Pedagògica sobre "Els problemes que planteja l'ensenyament del llenguatge a Catalunya", que es dibuixà, de bon antuvi, amb tot el caràcter d'un Congrés, destinat a constituir un veritable esdeveniment en la història del moviment pedagògic a Catalunya.

Al costat d'aquesta Conversa Pedagògica sobre "els problemes de l'Ensenyament del Llenguatge"... el Programa de la Setmana Final d'aquesta Escola d'Estiu del 1932 oferí, encara, entre altres coses remarcables, un interessantíssim cicle de conferències sobre "els problemes de l'educació moral a l'escola actual". Confiades a personalitats tan destacades com el senyor Rudolf Llopis, director general d'Ensenyament Primari; els doctors Joaquim Xirau i Serra Hunter, de la Universitat de Barcelona; el doctor Garcia Morente, de la Universitat de Madrid, i el doctor J. Devolvé, de la Universitat de Tolosa, aquestes conferències prepararien fecundament el terreny per a una futura Conversa Pedagògica sobre aquells problemes de l'educació moral que tan estreta relació guarden amb la fórmula de l'Escola laica consagrada per la Constitució de la República.

Tot això pel que fa referència al Programa. Diguem ara que difícilment podríem descriure l'entusiasme amb què centenars de mestres i mestresses d'arreu de Catalunya i fins d'altres terres respongueren a la convocatòria d'aquesta Escola d'Estiu del 1932. D'aquestes mestres, una setantena acudiren com a beneficiaris de les beques instituïdes a aquest efecte per la mateixa Generalitat; altres com a beneficiaris de diferents Ajuntaments de Catalunya o d'entitats com l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana (vegi's l'Apèndix B). Però la immensa majoria de mestres acudiren a aquesta Escola d'Estiu del 1932 amb la base de llurs propis i únics recursos i a l'impuls solament de llur entusiasme i de llur afany de superació professional.

I aquest contingent de mestres fou tan gran que, malgrat que el Programa havia ja previst una forta matrícula, fou necessari encara ampliar alguns dels cursos anunciats. Així, als cursos de català elemental dels senyors Artells, Petit i Sabater, calgué afegir-n'hi un altre, que hom confià al professor Manuel G. Alba. Les seccions previstes del "taller escolar" hagueren d'ésser també ampliades amb una altra de Modelat, confiada al senyor Joan Savall. El curs, eminentment pràctic, del senyor Candel sobre "el museu escolar", hagué de funcionar

a base de tres tandes i hores diferents. Finalment, i per raó de la mateixa gran afluència d'inscripcions a aquesta Escola d'Estiu del 1932, cursos com els dels senyors Pompeu Fabra, Gonçal de Reparaz, doctor Mira, Chleusebairgue i Chevalier, hagueren de tenir lloc a la sala d'actes de l'Escola Normal.

Amb això, ja inaugurada l'Escola d'Estiu i en marxa les tandes de curssets, l'espectacle d'aquells centenars de mestres i mestresses que desafiaven les calors estiuenques i que omplien fervorosos les aules de l'Escola Normal i algunes de les Escoles del Treball i Arts i Oficis, eren veritablement una cosa coprenedora. Els cursos teòrics omplien les hores del matí; les hores de la tarda, que la calor feia més feixugues, eren destinades a les activitats manuals i artístiques.

Però l'Escola d'Estiu, institució viva i àgil, no podia romandre tancada dintre el seu clos. Així, doncs, sempre que fou necessari, hom sortí de l'Escola en pla de visita o d'excursió instructiva, complementària de determinats cursos, excursió o visita sempre aprofitada amb delit i entusiasme. Esmentem, entre altres, la realitzada pels alumnes dels cursos d'Història de Catalunya, pel senyor Bagué, a Vich, Ripoll, Sant Joan de les Abadesses i Olot; les portades a terme pels alumnes del curs sobre "el museu escolar" a Papiol, Tibidabo i Vallvidrera; les visites d'aquets mateixos alumnes al Terrari i a l'Aquari del Parc de la Ciutadella; la visita als serveis de Pediatria de l'Hospital de Sant Pau realitzada pels alumnes del curs de Fisio-patologia infantil professat pel Dr. Moragues i la visita als grans tallers de relligat "Masseguer, S. A." feta pels alumnes del senyor Brugalla (secció de relligat del "taller escolar".)

I per si tot això fos poc, l'entusiasme dels mestres i mestresses inscrits a aquesta Escola d'Estiu del 1932 era tan viu, que encara trobà manera de manifestar-se al marge del Programa oficial en forma de converses i conferències organitzades per ells mateixos, o bé aprofitant-ne d'altres que, amb caràcter extraordinari els foren ofertes. Destacà, entre les del primer grup, una de molt suggestiva i interessant que donà el senyor Conrad Domènec, Mestre de Petra (Mallorca) sobre el "laïcisme a l'escola" i que li valgué sinceres i efusives felicitacions. Entre les del segon grup destacaren: una de la senyora Maria Farnés de Capmay sobre "el sistema de Taquigrafia Garriga aplicant a la Llengua Catalana" i una altra del senyor Marc Aureli Vila sobre "l'ensenyament del Dret a l'Escola primària".

Un treball tan intens i fervorós havia d'impressionar forçosament tots aquells que visitaven l'Escola d'Estiu. El mateix Conseller de Cultura de la Generalitat, senyor Ventura Gassol, que mantingué amb aquella Escola d'Estiu del 1932 un contacte freqüent, en parlà d'aquesta manera en unes seves manifestacions als periodistes (15 d'agost del 1932): "He visitat l'Escola Normal i l'he trobada convertida en un veritable centre d'activitats espirituals. He vist el treball que hom hi realitza i el delit amb què el magisteri català s'utilitza i es perfecciona. Els nostres mestres —afegí— tenen plena consciència de la seva responsabilitat en el moment actual i de la tasca que els és confiada: tasca de renovació del nostre ensenyament adaptant-lo a les noves exigències, i tasca de formació dels nous ciutadans de Catalunya. He assistit molt complagut a diferents classes, totes ben concorregudes, entre altres, les dels professors Artells i Blasi i, finalment, la del mestre Pompeu Fabra, i he fet constar com era d'esperançador veure aquell gran nombre de mestres escoltant la paraula del plasmador de la nostra llengua."

Sorprès per aquest espectacle de treball entusiasta dels mestres i mestresses inscrits a l'Escola d'Estiu del 1932, el mateix conseller de Cultura de la Generalitat volgué premiar-los amb una sèrie de tres exquisits concerts que tingueren lloc a les darreries del període de curssets i que constituïren tres festes memorables. El primer d'aquests concerts el donà l'acreditat *Quartet Vocal Orpheus* el dia 16 d'agost, a la tarda, a base de cançons de Dalcroze, Victòria, Veit, Waelrant, Otto, Villa-Lobos, Grivé, Morera, Salvat i Català. El segon concert estigué constituït per un selecte recital d'arpa (18 d'agost, a la tarda), executat per l'eminent arpista Rosa Balcells, la qual desgranà, amb el seu art incomparable, obres de J. S. Bach, Couperin M. S., Rameau, Massenet, Fedeschi, Zabel, J. de la Presle, Hasselmans, Fournier, Pierné i Mozart. Finalment, el darrer concert (dissabte, dia 20) consistí en un esplèndid recital de líders catalans i estrangers meravellosament interpretats per l'eminent i popular liederista Mercè Plantada, acompanyada de l'excel·lent pianista Alexandre Vilalta. Hom celebrà el tres concerts a la sala d'actes de l'Escola Normal de la Generalitat. El senyor Francesc Macià, acompanyat de la seva esposa i filla, tingué la gentilesa d'assistir al darrer de la sèrie, fina prova de la seva simpatia per les tasques de l'Escola d'Estiu.

Acabà el període dels curssets i amb la Setmana Final vingué

una nova i considerable afuència de mestres i mestresses. Els cinc cent inscrits del perimer període pujaren als vuit-cents i l'Escola d'Estiu assolí llavors les proporcions d'un veritable esdeveniment. Poques vegades el Magisteri d'un país havia ofert un espectacle tan imponent com el Magisteri de Catalunya durant tots els actes d'aquella Setmana Final: sessions, inaugural i de clausura, subratllades pel més viu entusiasme i conferències escoltades amb interès creixent; sessions de la gran Conversa Pedagògica, vives i plenes d'emoció; festivals d'art, assaborits amb devoció fervorosa...

Una Escola d'Estiu d'aquestes proporcions i d'aquesta categoria forçosament havia de deixar un solc profund i un record inesborrable en l'esperit dels mestres i mestresses que hi participaren. D'aquests, remarquem especialment l'estol que durant tota l'Escola d'Estiu tingué l'avantatge d'albergar-se a la Residència d'Estudiants, instal·lada al mateix edifici de l'Escola Normal. Hom pot imaginar-se l'esperit de franca cordialitat que s'establí entre ells; les animades converses de taula i en les hores frescals de les vesprades estiuenques inoblidables... ¿Tindria res d'estrany que, en acabar-se l'Escola d'Estiu, aquells mestres i mestresses es sentissin presos de fonda recança? Aquest sentiment fou tan viu que espontàniament aparegué condensat en unes ratlles de comiat que una jove mestressa escriví a la pissarra dels anuncis, i que, com a nota emotiva, ens plau ara de transcriure. Deien així:

"Ha sonat l'hora més punyent per als éssers que han conviscut durant l'Escola d'Estiu a aquesta Residència: l'hora del comiat. En dir-nos adéu pensem en la possibilitat de reveure'ns el proper estiu i aleshores l'esperit somriurà a l'esperança... i el comiat no tindrà regust d'aspror. Així, doncs, exclamem de tot cor:

"Companys, a reveure!"

Crònica de la Setmana Final

SESSIÓ INAUGURAL

Dilluns, dia 22 d'agost. A les onze del matí, tal com havia estat anunciat oportunament, a la sala d'actes de l'Escola Normal tingué lloc la inauguració solemne de la Setmana Final d' l'Escola d'Estiu. La sala, plena a vessar; ni un seient buit, plens els passadissos i plenes les dependències contigües.

Ocuparen la presidència el conseller de Cultura de la Generalitat, senyor Ventura Gassol; el director general de Primera Ensenyança, senyor Rudolf Llopis; el rector de la Universitat de Barcelona, doctor Serra Hunter; l'inspector en cap d'Ensenyament Primari, senyor Manuel Rueda; el director accidental de l'Escola Normal de la Generalitat, senyor Josep Pinyol; el director de l'Institut-Escola de la Generalitat, doctor Estalella; el doctor Bellido, del Consell de Cultura de la Generalitat, i el secretari de l'Escola Normal i de l'Escola d'Estiu, senyor Jesús Sanz. Darrera la presidència estaven presents els inspectors senyors Soler i Grau; els senyors Poch Garí, de l'Escola Normal de l'Estat; els senyors Costal i Vila, de l'Escola Normal de la Generalitat; el professor Gonçal de Reparaz, i molts altres encara.

El secretari de l'Escola d'Estiu, senyor Sanz, donà començament a la sessió amb uns mots de benvinguda; parlà de la tasca realitzada per l'Escola d'Estiu en el seu primer període; remarcà especialment el treball realitzat de cara a l'estudi i a l'ensenyament del llenguatge, i féu un esbós general del programa a desenvolupar per la Setmana Final.

Parlà després el senyor Josep Pinyol, director accidental de l'Escola Normal. Agraí a les autoritats presents llur assistència a l'acte i parlà seguidament de la Setmana Final com

a corolari que consagrava esplendorosament el treball realitzat durant el període de cursets de l'Escola d'Estiu, posada al servei de Catalunya i de la República.

El doctor Serra Hunter, rector de la Universitat i president del Consell de Cultura de la Generalitat, posà de relleu la nova estructura segons la qual l'Escola Normal ha pogut manifestar-se per mitjà de l'Escola d'Estiu. "En aquesta exemplar institució —prosseguí— veig tres coses que representen el triple caire d'un problema únic: el llenguatge, l'educació moral i la transformació social. L'escola futura no serà res si no enfoca degudament el cultiu de l'expressió, si no realitza una funció moral i si no actua sobre aquest caire nou que és el social i que de cap manera podríem negligir. L'orador acabà felicitant els organitzadors de l'Escola d'Estiu.

S'alçà després el senyor Rudolf Llopis, que fou saludat amb una cordial salva d'aplaudiments. I seguidament un important discurs de temes vius: importància de l'Escola d'Estiu i caràcter exemplar i estimulador de la mateixa Escola; preocupació dels mestres per a una millor preparació; esbós de la nova escola que la República sollicita per a la seva substància i per tal que converteixi els súbdits en ciutadans; comentaris als tres problemes fonamentals que la mateixa República s'ha proposat de solucionar (preparació dels futurs mestres i transformació de les Escoles Normals, enlairant-les al tipus de centre professional i selecció racional del magisteri); al·lusió a l'obra de les missions pedagògiques; expressió de satisfacció per la cordial col·laboració de catalans i castellans sota l'ombra amable de l'Escola d'Estiu; més expressions de satisfacció per l'obra total de l'Escola d'Estiu i paraules finals d'encoratjament seguides d'una ovació clamorosa.

El conseller de Cultura senyor Ventura Gassol que ostentava la representació del president de la Generalitat, fou saludat igualment amb una gran salva d'aplaudiments. I tot seguit un dels seus bells discursos: emoció de la Setmana Final, epíleg d'un període de treball eficient i Festa Major de l'Escola d'Estiu; preparació dels esperits al gran "Festival Bach" que cloqué la Setmana Final sota el signe de l'enfervoriment: necessitat de portar aquest enfervoriment a l'ànima dels mestres, sempre en perill d'eixerreïment, i per ells a l'ànima dels infants; renovació del mestre i humanització de l'escola; ofrena de la convivència fraternal de catalans i castellans a l'Escola d'Estiu; salutació cordial a tots els presents; salutació especial al director general d'Ensenyament Primari i, finalment, un càlid

“adéu siau” equivalent a un càlid “a reveure”. “Que aquesta Setmana Final —digué— més que un epíleg, sigui un preludi. Així la República i les llibertats de Catalunya en resultaran més enfortides encara.” Ovació clamorosa i tot seguit el mateix senyor Gassol donà l'acte inaugural per acabat.

CONFERÈNCIES

El cicle de conferències sobre “els grans problemes de l'educació moral a l'escola actual” fou inaugurat pel senyor Rudolf Llopis el dia mateix de la sessió inaugural de la Setmana Final i a continuació de la mateixa sessió. En dies successius desgranaren, respectivament, llurs conferències els doctors Joaquim Xirau, Garcia Morente, Delvolvé i Serra Hunter.

La conferència del senyor Llopis fou pronunciada a la sala d'actes de l'Escola Normal. Insuficient aquella sala per a contenir el gran públic que acudí, atret sens dubte per la fama dels conferenciant, hom utilitzà, per a les conferències restants, el vast amfiteatre de la Facultat de Medicina, situada a escassa distància de l'Escola Normal.

Ultra aquestes conferències referents als “grans problemes morals a l'escola actual”, foren també pronunciades la del doctor Estalella sobre “L'educació social a l'Institut-Escola del Parc”, i la del senyor Ventura Gassol, conseller de Cultura de la Generalitat, sobre el tema “La infància educadora de la Humanitat”. Contràriament al que hom havia anunciat, aquesta conferència fou igualment pronunciada a l'esmentat amfiteatre de la Facultat de Medicina i no a la recepció celebrada al Palau de la Generalitat.

RECEPCIONS

La recepció al Palau de la Generalitat tingué lloc a la tarda del primer dia, dilluns, dia 22.

El saló d'actes del Palau de la Generalitat resultà petit per a contenir el gran estol de mestres i mestresses que acudiren i que foren rebuts personalment per l'honorable President de la Generalitat, senyor Francesc Macià, acompanyat del conseller de Cultura senyor Ventura Gassol.

En nom dels mestres parlà el senyor Josep Coll i Mas, di-

rector del Grup Escolar del carrer de Rosselló. Adreçà una fervorosa salutació al primer magistrat de Catalunya; posà de relleu la necessitat de renovar l'ensenyament a la nostra terra; agrai a la Generalitat els esforços que realitza per tal de facilitar el perfeccionament professional dels mestres, i oferí la franca i cordial col·laboració del magisteri en l'obra magna del nostre recobrament nacional.

L'honorable President de la Generalitat, senyor Francesc Macià, agrai vivament la col·laboració oferta pel senyor Coll; remarcà com el futur de Catalunya està a mans dels mestres, que ell considera com els primers ciutadans de la Pàtria; féu un fervorós elogi de llur missió; expressà la seva alegria davant la tasca del magisteri català, plena d'esperances i assegurà que la Generalitat continuaria en el seu propòsit de contribuir al millorament progressiu d'aquest magisteri. "Si hi ha una preocupació en l'ànim meu —digué— és la d'insistir en l'enlairament dels mestres a la categoria autèntica i legítima d'educadors i formadors del poble. Us saludo, doncs —afegí— desitjant que persevereu en aquesta magnífica obra."

Les paraules de l'honorable President foren seguides d'una grandiosa i perllongada ovació i, a continuació, els mestres foren obsequiats amb un *lunch* al Pati dels Tarongers.

La recepció a l'Ajuntament de Barcelona tingué lloc a la tarda del dia següent, tal com havia estat anunciada.

En representació de l'alcalde de la ciutat, impossibilitat d'assistir a aquest acte per motius d'altres obligacions, el vast estol de mestres i mestresses de l'Escola d'Estiu fou rebut pel senyor Pere Comes, president de la Comissió de Cultura de l'Ajuntament.

En nom dels mestres parlà el senyor Pere Blasi, vice-president de la Federació de Mestres Nacionals de Catalunya, el qual expressà l'admiració del magisteri per l'obra escolar que realitza l'Ajuntament de Barcelona i el desig que aquesta obra no solament sigui enfortida, sinó també constantment ampliada.

El senyor Pere Comes digué com li era plaent de rebre a l'històric Saló de Cent el Magisteri de Catalunya, i glossà l'obra escolar empresa per l'Ajuntament de Barcelona; digué com Barcelona té el deure de fer honor a la seva condició de "cap i casal de Catalunya" i manifestà que és amb obres de veritable cultura popular com els homes que porten els destins polítics de

Catalunya creuen respondre fidelment als imperatius de la República i a les aspiracions tradicionals de la nostra terra.

Cordials aplaudiments premiaren les paraules d'ambdós oradors i a continuació fou servit un esplèndid *lunch*, obsequi de l'Ajuntament de Barcelona als mestres i professors de l'Escola d'Estiu.

SESSIÓ DE CLAUSURA

Dissabte, dia 27 d'agost, al migdia, amb la solemnitat adequada a la importància assolida per aquesta Escola d'Estiu del 1932, va celebrar-se la sessió de clausura de la seva Setmana Final. L'acte tingué lloc a l'ample amfiteatre de la Facultat de Medicina, ple d'un públic fervorós. Presidí el senyor Ventura Gassol, conseller de Cultura de la Generalitat, acompanyat del president del Consell de Cultura i rector de la Universitat, doctor Serra Hunter; del senyor Josep Pinyol, director accidental de l'Escola Normal de la Generalitat; del doctor Estalella, director de l'Institut-Escola; de Monsieur J. Devolvé, de la Universitat de Tolosa; del senyor Manuel Rueda, inspector en cap d'Ensenyament Primari; del senyor Poch Garí, de l'Escola Normal de l'Estat; del senyor Joan Delclós, president de la Federació de Mestres Nacionals de Catalunya, i del senyor Jesús Sanz, secretari de l'Escola Normal i de l'Escola d'Estiu.

Inicià els parlaments el senyor Delclós, el qual agrai en nom dels mestres de Catalunya l'obra realitzada per aquesta Escola d'Estiu del 1932 sota la direcció de l'Escola Normal, que ha reprès amb més braó que mai l'obra gloriosa de l'antiga Mancomunitat.

Parlà després el senyor Sanz, que féu una exposició de les característiques i trets més importants d'aquesta Escola d'Estiu: estudi estructurat de les valors catalanes; estudi, per primera vegada, de les valors espanyoles; col·laboració estrangera, representada pels professors Chleusebaigue, Marcel Chevalier i J. Devolvé; lloc preeminent concedit a la música com a element vital d'enlairament de l'esperit; atenció concedida a l'estudi i ensenyament del llenguatge; competència dels que prengueren part en la gran Conversa Pedagògica i interès amb què foren seguides les sessions de la mateixa Conversa; la brillant actuació dels mestres valencians en el període de cursets de l'Escola d'Estiu i a la Setmana Final; la consagració de la germanor entre catalans i valencians representada per l'abra-

gada simbòlica de Coll i Mas i Carles Salvador de la Conversa Pedagògica; la petició de valencians i mallorquins referent als drets de l'idioma, acollida a la mateixa Conversa per aclamació; les magistrals conferències sobre els grans problemes que planteja l'educació moral; l'entusiasme dels mestres palesats en tots els actes de l'Escola d'Estiu. El senyor Sanz parlà encara de la transcendència del moment, atesa la solució inquietadora que la incomprensió dels drets de Catalunya ha donat al problema de l'ensenyament dintre el marc legal de l'Estat, i acabà el seu parlament expressant el viu agraïment de l'Escola Normal envers les corporacions, entitats i elements que amb llurs col·laboracions contribuïren a l'èxit esplendorós d'aquesta Escola d'Estiu.

El doctor Serra Hunter, que parlà a continuació, començà felicitant l'Escola Normal per l'èxit d'aquesta Escola d'Estiu; digué que es congratulava d'aquest èxit com a president del Consell de la Generalitat i com a universitari; glossà l'Escola d'Estiu com a manifestació de cultura i féu l'elogi de la cultura com a factor d'unitat espiritual; es felicità, també com a universitari, de la presència a l'Escola d'Estiu dels doctors Garcia Morente, de la Universitat de Madrid, i J. Delvolvé, de la Universitat de Tolosa; parlà de la cultura catalana en les seves reaccions amb les cultures castellana i francesa i de la influència d'aquesta darrera cultura en el despertar espiritual de Catalunya. El doctor Serra Hunter glossà, després, el concepte d'*Universitat* que vol dir "universalitat", i digué que la Universitat ha d'estar informada d'un doble esperit, l'universal i el nacional. Per a l'orador la Universitat, menys que cap altra institució, pot consolidar-se, si no arrela en l'ànima del poble; per altra banda, la seva condició d'universalitat recolza forçosament en la profunditat de la natura sobre la qual ha de créixer i viure. "Nosaltres —acabà dient— necessitem la nostra cultura perquè no volem resultar eixorcs en els nostres anhels d'universalitat."

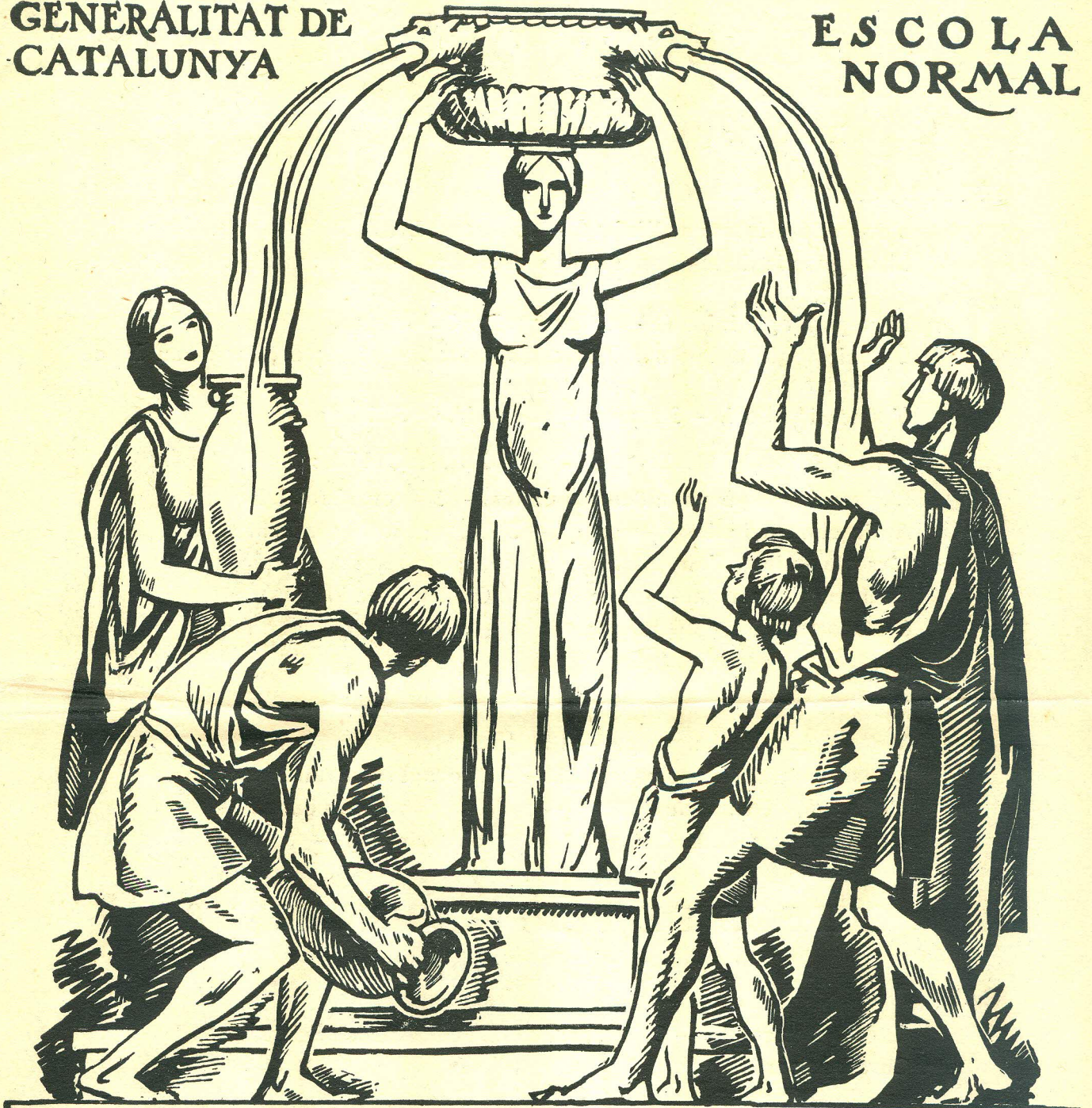
Finalment, parlà el senyor Ventura Gassol, conseller de Cultura de la Generalitat. Començà amb unes allusions al gran Festival Bach, celebrat en la vetlla del dia abans, al Palau de la Música Catalana i, amb aquest motiu, parlà de l'alta valor educativa de la música dels grans mestres; glossà el concepte de l'Escola d'Estiu com a refrigeri espiritual del Magisteri, que havia exposat el senyor Delclós, i parlà del fervor i de l'esperit que han d'animar els mestres en llur apostolat; posà de relleu com els infants exigeixen del bon mestre una creació cons-

tant i renovada, semblant a la que realitzava, sempre enfe-
vorit, aquell gran mestre que es digué J. S. Bach, i parlà del
perill de l'hàbit que mata l'activitat creadora i contra el qual
els mestres han de lluitar per tal de conservar la frescor de
llur tasca, adaptant-la amb la flexibilitat de llur esperit a la
plasticitat dinàmica dels infants; parlà també de l'exclusivitat
dels sistemes, dins els quals mai no cal tancar-se, puix que cap
no resol la fecunditat dels problemes, i glossà la força creadora
de la paraula, expressió vivent de les coses. Cantà, amb aquest
motiu, les excel·lències de la llengua materna i parlà de la in-
quietud per una solució pedagògica que faci de la pròpia llen-
gua la base sòlida de tota la formació espiritual de l'infant.
"Els mestres —acabà dient el senyor Gassol— ja teniu aquesta
inquietud salvadora, però no els polítics. Els mestres sabeu
escoltar la veu de la terra i complir el vostre sagrat deure. Mes-
tres de Catalunya, timoners de la nostra nau, guieu-nos vers
els camins de realitat futura."

I amb una ovació clamorosa dels molts centenars de mestres
apretats al Paraninf de la Facultat de Medicina, quedà closa la
brillant Setmana Final d'aquesta Escola d'Estiu del 1932.

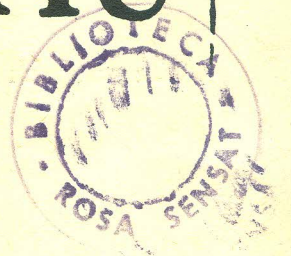
GENERALITAT DE
CATALUNYA

ESCOLA
NORMAL

NUNQUAM DEFICIT

ESCOLA D'ESTIU
1932

PLA GENERAL DELS CURSOS

CURSOS PROFESSIONALS I TÈCNICS

PSICOLOGIA I EDUCACIÓ :

L'evolució psíquica de l'infant. — 15 lliçons; Dr. E. Mira.

El diagnòstic de les aptituds dels escolars. — 20 lliçons; Dr. A. Chleusebairgue.

Fisio-patologia infantil. — 13 lliçons; Dr. G. Moragas.

La psicologia del nen i l'educació moral. — 6 lliçons; Prof. Pau M. de Salinas.

L'educació i l'oci. — 3 lliçons; Prof. Pau M. de Salinas.

ASPECTES I MODALITATS DE L'ESCOLA ACTIVA :

L'educació del pàrvul a l'escola antiga. — 3 lliçons; Prof. J. Bertran.

Aplicacions del mètode Decroly. — 3 lliçons; Prof. Anna Rubies.

L'escola activa a l'aire lliure. — 3 lliçons; Prof. Rosa Sensat.

El cinema a l'escola. — 4 lliçons; Prof. Guillem Díaz Plaja.

L'educació física a l'escola primària. — 5 lliçons; Prof. Joan Trigo.

METODOLOGIES :

Metodologia del llenguatge. — 7 lliçons; Prof. Alexandre Galí.

Metodologia del llenguatge. — 12 lliçons; Prof. Raimon Torroja.

L'ensenyament de la composició. — 3 lliçons; Prof. Artur Martorell.

L'educació literària de l'infant. — 5 lliçons; Prof. Jesús Sanz.

L'ensenyament de la Geografia a l'escola primària. — 6 lliçons; Prof. Pere Blasi.

CURSOS DE PERFECCIONAMENT

LLENGUA I LITERATURA

CATALÀ :

Cursos elementals. — 20 lliçons; Profrs. Petit, Artells i Sabater.

Cursos superiors :

Fonètica. — 3 lliçons; Prof. Pompeu Fabra.

Sintaxi catalana. — 15 lliçons; Prof. Joan Corominas.

Estilística. — 10 lliçons; Prof. Carles Riba.

Gramàtica comparada (Català i Castellà). — 20 lliçons; Prof. Manuel de Montoliu.

Literatura catalana antiga. — 10 lliçons; Prof. Marçal Olivar.

Literatura catalana moderna. — 10 lliçons; Prof. C. A. Jordana.

Literatura castellana contemporània. — 10 lliçons; Prof. Angel Valbuena.

HISTÒRIA :

Història de Catalunya, 1.er curs. — 20 lliçons; Prof. Enric Bagué.

Història de Catalunya, 2.^{on} curs. — 20 lliçons; Prof. Francesc Martorell.

Història d'Espanya. — 15 lliçons; Prof. Gonçal de Reparaz.

GEOGRAFIA :

Geografia física de Catalunya. — 12 lliçons; Prof. Marcel Chevalier.

Geografia humana de Catalunya. — 5 lliçons; Prof. Pau Vila.

Geografia econòmica de Catalunya. — 3 lliçons; Prof. Miquel Santaló.

La geografia local com a centre d'interès. — 5 lliçons; Prof. Pau Vila.

CIÈNCIES :

Ciències naturals. — 20 lliçons; Prof. Salvador Maluquer.

Química. — 20 lliçons; Prof. Francesc Boqué.

Les ciències físico-químiques a l'escola primària : formació del material. — 11 lliçons; Prof. F. M. Nogueras.

La formació dels Museus escolars. — 20 lliçons; Prof. R. Candel Vila.

EDUCACIÓ MUSICAL :

L'ensenyament del solfeig pel mètode Gedalge. — 20 lliçons; Prof. Enric Ainaud.

La gènesi de la melodia. (La música a l'escola). — 14 lliçons; Prof. Ernest Cervera.

La música a través del poeta. — 6 sessions de divulgació musical; Profs. J. Gibert Camins i Angel Pons.

La dansa popular a l'escola. — 6 sessions; Prof. Aureli Capmany.

EL TREBALL MANUAL A L'ESCOLA :

Realitzacions, 1.er i 2.^{on} cursos. — Prof. Rafael Solanic.

El millorament de la llar humil. — 6 lliçons; Prof. Santiago Marco.

El taller escolar. — Prof. Miquel Vintró; Mestre fuster, Joan Vergés; Mestre manyà, Deogràcies Abelló; Mestre electricista, Joan Aleu; Cistelleria, Prof. Aureli Capmany; Relligat i encobertat, Prof. Emili Brugalla.

DIBUIX :

Prof. Jaume Busquets.

I DE LES CLASSES

RES DEL MATÍ

6	8	9	10	11	12	13	16	17	18	19	20
Bell. - Història de Catalunya (1. ^{er} curs) : 20 lliçons.											—>
Bater. - Curs elemental de Català : 20 lliçons.											—>
Bluquer. - Curs de Ciències Naturals : 20 lliçons.											—>
El diagnòstic de les aptituds dels escolars : 20 lliçons.											—>
10 lliçons.		←	Prof. Carles Riba. - Estilística : 10 lliçons.								—>
ca de l'infant : 15 lliçons.						—>	Prof. Pau Vila. La Geografia local com a centre d'interès : 5 lliç.				
rtells. - Curs elemental de Català : 20 lliçons.											—>
'ensenyament del Llenguatge : 12 lliçons.						—>	Prof. A. Galí. L'ensenyament del Llenguatge : 5 lliçons.				
Montoliu. - Gramàtica comparada : 20 lliçons.											—>
nació del material : 11 lliçons.		Pr. J. Bertran. - L'educació del pàrvul a l'escola activa : 3 lliç.			Prof. Sra. R. Sensat. - L'escola activa a l'aire lliure : 3 lliçons.		Prof. Srta. A. Rubies. - Aplicacions del mèt. Decroly : 3 lliç.				
Salinas. : 3 lliçons.		Prof. P. Blasi. - L'ensenyament de la Geografia : 6 lliçons.				Prof. J. Sanz. L'educació literària de l'infant : 5 lliçons.					
tit. - Curs elemental de Català : 20 lliçons.											—>
antil : 13 lliçons.			—> Prof. Fabra. - Fonètica : 3 lliç.			Prof. G. Diaz Plaja. El cinema a l'escola : 4 lliçons.					
atalunya : 12 lliçons.		—>		Prf. Santaló. - Geografia econòmica de Catalunya : 3 lliç.		Prof. Pau Vila. Geografia humana de Catalunya : 5 lliçons.					
10 lliçons.		—>	←	Prof. Francesc Boqué. - Curs de Química : 10 lliçons.							—>
lliçons.		—> Prof. C. A. Jordana. - Literatura catalana moderna : 10 lliçons.									
Prof. Joan Corominas. - Sintaxi catalana : 15 lliçons.											—>
rmació dels Museus escolars (amb pràctiques) : 20 lliçons.											—>
- Història de Catalunya (2. ^{on} curs) : 20 lliçons.											—>
Prof. Gonçal de Reparaz. - Història d'Espanya : 15 lliçons.											—>

HORES DE LA TARDA

A un quart de quatre

Realitzacions, 1.er curs. — 20 lliçons; Prof. Rafael Solanic.

El millorament de la llar humil. — 6 lliçons, els dies 29 de juliol i 2, 5, 9, 12 i 16 d'agost; als grups del taller escolar; Prof. Santiago Marco.

El taller escolar. (16 lliçons)

}	A. Mestre fuster : Joan Vergès.	}	Prof. M. Vintró.
	B. » manyà : Deogràcies Abelló.		
	C. » llauner-electricista : Joan Aleu.		
	D. Relligat i encobertat. — Prof. Emili Brugalla.		
	E. Cistelleria. — Prof. Aureli Capmany.		

Dibuix. — 20 lliçons; Prof. Jaume Busquets.

L'ensenyament del solfeig pel mètode Gedalge. — 20 lliçons; Prof. Enric Ainaud.

A les cinc

Realitzacions, 2.^{on} curs. — 20 lliçons; Prof. Rafael Solanic.

La gènesi de la melodia (La música a l'escola). — 14 lliçons; Prof. Ernest Cervera.

La música a través del poeta. — 6 sessions de divulgació musical; Profrs. J. Gibert Camins i Angel Pons Guitart.

A dos quarts de set

La dansa popular a l'escola primària. — Prof. Aureli Capmany.

Sessions de cinema educatiu.

Conferències extraordinàries.

Converses pedagògiques.

Concerts de música íntima.

SETMANA FINAL

I. — Conversa Pedagògica sobre els **Problemes que planteja l'ensenyament del llenguatge a Catalunya.**

Aquesta Conversa Pedagògica tindrà com a base una Ponència que, redactada per un Comitè de sis Mestres, representants d'escoles de medis diferents, desenrotllarà el tema sota els tres punts de vista següents :

Primer : Qüestions de principi sobre la pluralitat de llengües a l'ensenyament.

Segon : Criteri d'adaptació en el règim actual d'ensenyament del Català i del Castellà a Catalunya.

Tercer : Normes generals per orientar l'ensenyament del Llenguatge a base de la llengua materna.

Donada la importància d'aquests temes i llur actualitat a casa nostra, és d'esperar que seran nombrosos els Mestres que voldran participar en la projectada Conversa Pedagògica, aportant el fruit de llur valuosa experiència personal.

II. — Cicle de conferències, a càrrec de personalitats destacades, sobre **Els grans problemes de l'educació moral a l'escola actual.**

Conferenciants : Dr. Serra Hunter.

Dr. Joaquim Xirau.

Sr. Rudolf Llopis.

Dr. M. García Morente.

III. — **Exposició de llibres per a infants i periòdics infantils.** Conferències relacionades amb aquestes matèries.

IV. — Cicle de conferències sobre el tema: **L'escola i les transformacions socials.**

Conferenciants: Sr. Ventura Gassol.
Sr. M. Serra i Moret.
Sr. Josep Estalella.
Sr. Humbert Torres.

V. — **Festival Bach.** (Concert, a càrrec d'orfeó i orquestra, i conferència).

VI. — Visites a institucions pedagògiques.

VII. — Recepcions a l'Ajuntament de Barcelona i a la Generalitat.
Excursió final.

La Comissió organitzadora de l'Escola d'Estiu, desitjosa de que aquesta respongui a les exigències i a les inquietuds del moment, aspira a destacar enguany dos grups de problemes: els **problemes referents a l'ensenyament del Llenguatge** i els relatius a l'educació moral. Els primers seran atesos per Professors competents a la Secció de Metodologies i debatuts amplament i d'una manera col·lectiva en la gran **Conversa Pedagògica** que tindrà lloc durant la Setmana Final. La Ponència, base de treball d'aquesta Conversa, serà redactada per un Comitè de sis Mestres representants d'escoles de medis diferents: Sr. Vicens Gardenyes, Mestre de Son del Pi (Lleida); Sr. Josep Mascort, Mestre de Vilanna (Girona); Sr. Raimon Torroja, Mestre del Grup Milà i Fontanals; Sr. Josep Barceló, Director del Grup Lluís Vives, de Barcelona; Sr. Carles Salvador, Mestre de Benassal (Castelló de la Plana) i Sr. Alexandre Galí, Director de l'Escola Blanquerna. La Comissió organitzadora de l'Escola d'Estiu aspira a publicar amb temps aquella Ponència, per tal de què tots els Mestres puguin preparar llurs intervencions en la Conversa abans de la mateixa. Aquestes intervencions seran anunciades prèviament a la Presidència de la Conversa, la qual Presidència, al seu torn, anunciarà l'ordre de les sessions amb els participants corresponents. D'aquesta manera seran evitades les intervencions inútils i la Conversa podrà tenir tota l'eficàcia d'un veritable Congrés Pedagògic, que aporti una solució decisiva als problemes que planteja un ensenyament racional del Llenguatge a l'Escola. Aquests problemes porten avui preocupats la majoria dels Mestres de Catalunya i és en la projectada Conversa Pedagògica on aquells Mestres podran marcar una fita importantíssima vers l'estructuració racional d'aquell ensenyament.

Quant als magnos **problemes de l'educació moral a l'Escola**, l'Escola d'Estiu els atindrà igualment en els dos períodes de la mateixa: en el primer, a base d'un curset sobre «Les bases psicològiques de l'educació moral» i que anirà a càrrec del Professor de Psicologia de l'Escola Normal, senyor Pau M. de Salinas; en el segon, a base d'un cicle de conferències a càrrec de personalitats destacades de casa nostra i de fora, i que tractaran, sots diferents punts de vista, aquells magnos problemes de l'educació moral a l'Escola actual. Per als Mestres, aquell curset i aquestes conferències seran, indubtablement, de la major utilitat. Consagrada, en la Constitució de la República, la fórmula de l'escola laica, manca ara que els Mestres adquireixin consciència exacta del què aquella fórmula representa i del contingut que deu omplir-la. És en aquest sentit, doncs, que l'Escola d'Estiu aspira enguany a orientar els Mestres. Aquestos, com a ciutadans que viuen en plenitud l'hora present, assisteixen amb joia a les justes transformacions socials de la mateixa, però senten igualment la necessitat de què, en mig de tots els trasbalsos, romanguin incommovibles els principis fonamentals de la civilització i de que aquests principis tinguin a l'Escola el seu més ferm baluart.

NOTES

L'Escola d'Estiu d'enguany inaugurarà les seves tasques el dia 27 de Juliol i les clausurarà el dia 27 d'Agost. El dia 27 de Juliol tindrà lloc la inauguració solemne i el 28 començaran les lliçons. Del 22 al 27 d'Agost tindrà lloc la Setmana Final, que comportarà un programa especial.

L'Escola d'Estiu funcionarà a l'Escola Normal de la Generalitat, (Urgell, 187).

Únicament són admesos a l'Escola d'Estiu els Mestres i Mestresses, nacionals i particulars.

El preu de la matrícula és de deu pessetes per a l'Escola d'Estiu i Setmana Final, i cinc pessetes per a la Setmana Final únicament.

B-Beques i subvencions per a l'Escola d'Estiu

a) *Beques de la Generalitat.*

Fidel al seu propòsit de facilitar el millorament professional del Magisteri per mitjà de l'Escola d'Estiu, el Govern de la Generalitat de Catalunya, segons acord pres en la sessió celebrada el 6 de juny del 1932, obrí un concurs per a la concessió de setanta beques a raó de trenta-cinc per a mestres i trenta-cinc per a mestresses.

En relació amb diferents Escoles d'Estiu anteriors, hom havia ja celebrat concursos semblants. El concurs de beques per a l'Escola d'Estiu del 1932, segons les bases oficials oportunament publicades, oferí dues interessants novetats: primera, el nombre de beques era augmentat fins a setanta, xifra fins llavors mai assolida; segona, inspiració d'un esperit amplemment catalanesc, hom obrí les portes del concurs a tots els mestres i mestresses nacionals de Catalunya i dels països de Parla Catalana.

Mercès a aquesta darrera innovació (base 1.ª del concurs), entre els mestres seleccionats pel jurat corresponent es comptaren dos mestres de les terres valencianes de Castelló de la Plana i dos mestres de l'Illa de Mallorca. També, a inspiració del mateix esperit àmpliament catalanesc, el prestigiós mestre de Benassal, Carles Salvador, fou oportunament elegit com a un dels membres de la Ponència de la Conversa Pedagògica.

Heus ací, ara, la llista dels mestres i mestresses als quals foren concedides les setanta beques esmentades:

Alapont Sanz, Salvador. — Linyola.

Albinyana, Joan B. — Capellades.

Almenar Espelt, Lluïsa. — Sant Cebrià de Vallalta.

Bargalló Perelló, Maria. — Tarragona.
 Bargés Barba, Josep. — Mieres.
 Batlle Comes, Conrad. — Cardona.
 Bonmatí Romaguera, Pilar. — Colomés.
 Boix Sanmartí, Francesc. — Castellfort (Castelló de la Plana)
 Cabra Massana, Miquel. — Sora (Cussons).
 Calzada Benet, Josep. — Artesa de Lleida.
 Cantal Obiols, Emili. — Vilacolum (Girona).
 Canosa Orga, Antoni. — Vilaller.
 Casademunt Arimany, Xavier. — Ripoll.
 Castanyé Arenas, Victòria. — Vilanova de Meià.
 Casòliva Bosch, Josep. — Olesa de Montserrat.
 Cendra Magrinyà, Josep. — Gornal.
 Civit Vallverdú, Josep. — Vall-llebrera d'Anyà.
 Claverol Castells, Antoni. — Corbins.
 Closas Casadevall, Joan. — Pontós.
 Codina Vila, Josepa. — Capmany.
 Codinachs Vinyela, Enriqueta. — Torelló.
 Cogul Punyet. — Tahús.
 Cozcolluela Segura, Josep. — Massanet de la Selva.
 Chillida Choza, Josep M.^a — Quart de Poblet.
 Domènec Pascual, Conrad. — Petra (Mallorca).
 Encontra Jalle, Jacinta. — Alcolea (Osca).
 Escolà Taugis, Maria. — Torregrossa.
 Ferrer Fabregat, Jaume. — Sant Martí de Torroella.
 Florensa Tudela, Manuel. — Linyola.
 Garcés Guiu, Joan. — Puigvert de Lleida.
 Garabou Sanz, Frederic. — Arsequell.
 Josa Torné, Carme. — Juneda.
 Jové Pujol, Lluís. — Sarreal.
 Llauró Llistosella, Pere. — Tordera.
 Llop Esquerda, Maria dels Dolors. — Torregrossa.
 Mascort Ribot, Josep. — Vilanua.
 Mestre Jou, Maria. — Vilafranca del Penedès.
 Mestres Capdevila, Maria del Carme. — Ridaura.
 Miarnau Vila, Ramon. — Prades.
 Miserachs Coca, Antoni. — Selva del Camp.
 Monjonell Farrerós, Sebastià. — Ossor.
 Mora Montané, Carme. — Linyola.
 Morelló Anglada, Tomàs. — Vilech (Vall d'Aran).
 Pallejà Sanclemente, Jacint. — Os de Balaguer.
 Pedret Solé, Joan. — Blancafort.

Piera Llobera, Maria dels Dolors. — Bell-lloch.
 Pitarch Sánchez, Esteve. — Castellfollit del Boix.
 Ponsati, Josep. — Olot.
 Pujolar Caragol, Martí. — Porqueras.
 Puntí Casadesús, Josep. — Sorre.
 Quer Malé, Josep. — Peratallada.
 Ragull Vilaró, Josep. — Guixés.
 Ramon Serra, Rosa. — Isona.
 Renyé Mir, Ricard. — Juneda.
 Rey Escribà, Concepció. — Olius.
 Ricart Mitjavila, Francesc. — Santa Eulàlia de Ronsana.
 Ribas Grau, Joan. — Son Cervera (Mallorca).
 Ribera Díez, Patrocini. — La Plana.
 Ribó Moles, Casimir. — Gabarra.
 Ribó Rovira, Francesc. — Cornellana (Fornols).
 Rubí Surós, Josep. — Albons.
 Santaulària Ortiz, Josep. — Cervera.
 Serra Miquel, Núria. — Butsenit de Montgai.
 Serra Puig, Francesca. — Cervelló.
 Serra Trepat, Josep. — Portbou.
 Solano Mur, Francesc. — Bossost (Vall d'Aran).
 Soler Goder, Enric. — Moró (Castelló de la Plana).
 Tomàs Gabriel, Enric. — Anglesola.
 Vilalta Realp, Laureà. — Cervera.
 Zamora Tolosa, Matilde. — Gandesa.

D'aquests setanta mestres i mestresses, els quatre següents (per motius particulars que sobtadament els impossibilità d'assistir a l'Escola d'Estiu) renunciaren a llurs beques respectives:

Alapont Sanz, Salvador.
 Bonmatí Romaguera, Pilar.
 Chillida Choza, Josep M.^a
 Ribó Moles, Casimir.

Aquestes quatre beques vacants foren ocupades per les quatre mestresses següents, designades a darrera hora:

Lera Teruel, Elena. — Valmanya.
 Llobet Serra, Maria Teresa. — Lleida.
 Martínez Valverde, Maria Lluïsa. — Sabadell.
 Rotllan, Filomena. — Sort.

b) *Beques de la Protectora.*

Ultra la Generalitat, l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana obrí també oportunament un concurs de sis beques, destinades als mestres catalans no oficials amb exercici fora de Barcelona.

Aquestes beques foren concedides als mestres següents:

Blanch Roig, Caterina.—Escola Montessori de Canet de Mar
Joan Roig, Júlia.—Escola Montessori, Vilafranca Penedès.
Martorell Fons, Teresa.—Vendrell.

Plana Gumà, Josep.—Malgrat.

Sans Teixidó, Concepció.—Escola Montessori, Canet de Mar.
Sans Teixidó, Maria.—Escola Montessori de Canet de Mar.

c) *Subvenció d'Ajuntaments.*

El noble gest de la Generalitat augmentant a setanta el nombre de beques destinades a l'Escola d'Estiu, trobà ressó en alguns Ajuntaments de Catalunya que concretaren llur col·laboració econòmica en forma de subvencions concedides a llurs mestres, per tal de facilitar-los l'assistència a l'Escola d'Estiu.

Heus ací la llista de mestres que beneficiaren d'aquestes subvencions i dels Ajuntaments que les concediren:

Clarà Casadevall, Joaquim.—Ajuntament de Terrassa.

Claverol Castells, Antoni.—Ajuntament de Corbins.

Coma Serra, Josep.—Ajuntament d'Hospitalet.

Laguia Lliteras, Matilde.—Ajuntament de Martorelles.

Fabregat, Jaume.—Ajuntament de Prat de Llobregat.

Pedrerol, Carme.—Ajuntament de Prat de Llobregat.

Rutllant Claret, Herbert.—Ajuntament de Gironella.

Total: sis ajuntaments i set mestres subvencionats.

C. - Exposicions.-Exposició de llibres per a infants

Segons havia estat anunciat, el programa de la Setmana Final de l'Escola d'Estiu del 1932 comportà l'organització d'unes Exposicions que oferien als mestres interessants materials d'estudi. D'aquestes Exposicions, la més important fou la de "Llibres per a infants" organitzada amb la col·laboració de la Cambra Oficial del Llibre de Barcelona i que guardà estreta relació amb el curset que donà a l'Escola d'Estiu el senyor Jesús Sanz, sobre "L'educació literària de l'infant"

El propòsit dels organitzadors fou el presentar els mestres i mestresses de Catalunya i donar-los ocasió de fullejar directament el major nombre possible de llibres recreatius i de caràcter literari, ilustrats o no ilustrats, i destinats als infants des de les primeres edats fins a l'adolescència. L'esmentada Cambra Oficial del Llibre interessà directament i en el sentit d'aquesta iniciativa, les diferents cases editorials, i aquestes respongueren magníficament enviant moltes d'elles, a l'Exposició, importantíssims lots de llibres. Heus ací la llista de cases editorials i llibreries que participaren en aquest important certamen:

a) Editorials i llibreries de Barcelona:

L. G. Seix i Barral, Germans, S. A.

Editorial Juventud, S. A.

Editorial Ramón Sopena

Libreria Catalònia, S. A.

Editorial Labor, S. A.

Libreria Bastinos (de Josep Bosch)

Editorial Barcino

Foment de Pietat

Edicions Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana
Gustau Gili, Editor
Salvat Editores, S. A.
Editorial F. T. D.
Llibreria Nacional i Estrangera, Carl Seither
Editorial Boileau
Editorial David

b) Editorials de fora de Barcelona:

Edicions Proa, Badalona
Dalmau Carles, Pla. i Cia. S. A., Girona
Editorial Saturnino Calleja, S. A. Madrid.

Donat el nombre i qualitat de les cases expositores, hom pot fer-se una idea de la importància assolida per aquesta Exposició instal·lada en una de les sales del primer pis de l'Escola Normal sota la cura del senyor Joan Solanes, alumne del primer curs professional de la mateixa Escola, pot ben dir-se que fou visitada per la quasi totalitat de mestres i mestresses inscrits a la Setmana Final.

Les altres Exposicions organitzades foren les següents: una del material educatiu de "La Maison des Petits", de Ginebra, i una altra a base dels productes del treball realitzat a l'Escola d'Estiu pels alumnes de les classes de Realitzacions del senyor Rafael Solanic i de les diferents seccions del "Taller Escolar" que dirigí el senyor Miquel Vintró. La primera Exposició ocupà una sala contigua a l'Exposició de Llibres per a infants i fou un avançament a la gran exposició de material per a l'Escola activa que hom projectà per a l'Escola d'Estiu de l'any 1933. Al costat del material educatiu de l'esmentada escola parvuliana de Ginebra, hom oferí nombroses fotografies que presentaven diferents moments de la vida d'aquella famosa escola, tan estretament lligada amb el prestigiós Institut J. J. Rousseau i que dirigeixen aquestes mestresses incomparables que es diuen Mlle. Audemars i Mlle. Lafendel.

Quant a l'exposició dels productes de treball dels alumnes de les classes de Realitzacions i de les seccions del "Taller escolar" fou instal·lada a la mateixa aula de Realitzacions i constituí un eloqüent exponent de la tasca realitzada a les esmentades classes i seccions.

No cal dir que ambdues Exposicions interessaren igualment d'una manera ben viva el gran públic de la Setmana Final.

D - Festivals artístics

Gràcies principalment a l'expressa iniciativa del propi conseller de Cultura de la Generalitat, senyor Ventura Gassol, aquesta Setmana Final de l'Escola d'Estiu del 1932 oferí el gaudi de dos grans festivals artístics.

El primer d'aquests festivals tingué lloc el segon dia de la Setmana Final, a les deu de la nit, al Palau de la Música Catalana, i fou dirigit pel mestre Joan Llongueres que obrí la festa amb una dissertació sobre el Mètode Jacques-Delcroze i l'educació musical a l'escola. Hom trobarà el text íntegre d'aquesta conferència a la secció de "Conferències diverses" d'aquest llibre. A continuació el alumnes de l'*Institut Català de Rítmica i Plàstica* que dirigeix el mateix senyor Llongueres, demostraren un art incomparable en la realització d'una variada sèrie d'exercicis i demostracions de rítmica i interpretacions de plàstica animada, ballets populars, cançons i jocs d'infants, rondes, etc., expressions de les riques modalitats que l'art musical ofereix per a l'educació estètica dels infants.

La segona festa d'art d'aquesta Setmana Final fou un grandió *Festival Bach*, que el mestre Joan Lamote de Grignon preparà curosament amb la col·laboració de valuosos elements simfònics i vocals. Aquest *Festival* se celebrà al Palau de la Música Catalana el divendres 26 d'agost, a dos quarts d'onze de la vetlla, prenent-hi part l'orquestra "Da Camera", del Sindicat Musical de Catalunya; l'eminent organista senyor Suñé Sintès; els notables pianistes senyors Gibert-Camins i Ernest Cervera, i la delicada cantatriu senyoreta Carme Gombau.

L'orquestra inicià el concert amb la *Suite* n.º 2, en *si menor*, de Bach, en la qual actuà de flauta solista el senyor Gratacós, que es féu mereixedor, junt amb l'orquestra, d'entusiastes aplaudiments.

Després d'un breu descans, seguiren: la *Petita fuga*, en fa, que digué en forma impecable el senyor Suñé Sintes, a l'orgue; *Tres cants espirituals* que brodà amb veu magnífica la senyoreta Gombau, i com a final d'aquesta segona part, el senyor Suñé Sintes interpretà a l'orgue la cèlebre *Toccata i Fuga*, en *re menor*, que féu destacar amb totes les seves meravelles. Tant la senyoreta Gombau com el senyor Suñé Sintes foren premiats amb aplaudiments calorosos.

Per a clau de tan interessant Festival, la tercera part contenia el *Doble concert en do major* a dos pianos i orquestra, executat d'una manera esplèndida per l'orquestra i els pianistes senyors Gibert-Camins i Cervera.

L'ovació final palesà l'entusiasta satisfacció de l'auditori que premiava així el treball dels artistes i l'organització d'aquesta magna festa d'art, digna pariona del gran Festival Beethoven de l'Escola d'Estiu de l'any anterior.

E - Excursió final

Malgrat que hom havia previst, a primera hora, la celebració de dues excursions finals, quedà ferma únicament l'anunciada excursió a Mallorca. L'expedició sortí el dissabte mateix de la clausura de la Setmana Final, al vespre, i durant els dies 28, 29, 30 i 31 d'agost s'ajustà al següent programa:

Diumenge, dia 28. — Arribada a Palma. Esmorzar i visita a la ciutat i als seus monuments. Tarda, excursió en automòbil al Castell de Bellver, Bonanova, Gènova, Cas Català, Porto Pi i el Terreno.

Dilluns, dia 29. — Excursió a Manacor i Porto Cristo, en autotocar, i visita a les meravelloses Coves del Drach. Concert vora el llac Martel, fantàsticament il·luminat. Passeig en barca pel llac subterrani. Dinar a Porto Cristo i retorn a Palma.

Dimarts, dia 30. — Excursió en automòbil a la Cartoixa de Valldemosa, Miramar, Deyà i Sóller. Visita del Port de Sóller i dinar. Retorn a Palma per la carretera del Coll i visita dels jardins d'Alfàbia.

Dimecres, dia 31. — Excursió a Alcúdia i Pollensa. Dinar al Port de Pollensa. Continuació de l'excursió a Formentor. De retorn visita al Monestir de Lluch. Després de sopar embarcament de retorn a Barcelona.

L'expedició arribà al nostre Port a les primeres hores del matí del dijous, dia 1er. de setembre. Cap contrarietat no havia alterat el programa de l'excursió, que deixà, no cal dir-ho, en tots els participants un record inoblidable.